

Politikos rekomendacijos skatinant įtraukią savanorystę

Preambulė

Savanoriška veikla yra pagrindinė aktyvaus pilietiškumo išraiška, kuria stiprinama socialinė darna, remiamas asmens įgalinimas, palengvinamas įgūdžių ugdymas ir socialinė įtrauktis. Savanoriškas darbas svarbus ir mūsų visuomenei, ir atskiriems žmonėms. Dalyvavimas jame gali praturtinti gyvenimą per socialinę integraciją ir asmeninių įgūdžių ugdymą, tačiau žmonės su negalia ar psichikos sveikatos sutrikimais dažnai iš to išstumiami. Dažniausiai jie susiduria su kliūtimis, kurios neleidžia jiems naudotis savanoriškos veiklos teikiamomis galimybėmis asmeniškai tobulėti ir įsitraukti į bendruomenę. Europos politikoje pripažįstama įtraukiosios savanoriškos veiklos vertė, tačiau tarp įsipareigojimų ir praktikos vis dar esama didelių skirtumų. Siekiant spręsti šią problemą, projektu IMProVE 2.0 siekiama pašalinti šias kliūtis rengiant mokymus, paramos ir reklamos priemones, kuriomis būtų skatinamos įtraukios savanorystės galimybės, suteikiant asmenims su negalia galimybę visapusiškai įsitraukti į aktyvią ir naudingą pilietinę veiklą visoje Europoje.

Kiekvienas, nepriklausomai nuo amžiaus, kultūros, lyties, lytinės orientacijos, kilmės, religijos ar negalios, gali prisidėti prie mūsų visuomenės gyvenimo ir atlikti aktyvų vaidmenį. Esame giliai įsitikinę: kiekvienas gali ir turi turėti galimybę savanoriauti!

Apie projektą IMProVE 2.0.

Projektas „IMProVE 2.0.“ reiškia įtrauktį ir lygybę bei yra skirtas suteikti asmenims su negalia galimybę įsitraukti į savanorišką veiklą. Mūsų „Erasmus+“ projekte „Improve 2.0.“ du savanorystės centrai iš Čekijos ir Vokietijos bei dvi asmenų su negalia organizacijos iš Lietuvos ir Italijos intensyviai dirbo kartu, kad įveiktų esamas kliūtis ir padidintų žmonių su negalia, kurie savanoriauja ir tampa aktyviais piliečiais savo vietos bendruomenėse, skaičių. Norime parodyti: kad įtrauki savanorystė gali būti normali visoje Europoje. Inicijatyva, turinti daugiakultūrinį pėdsaką ir tarptautinę perspektyvą, pasiūlė ne tik subjektyvų požiūrį į darbą su asmenimis su negalia, bet ir objektyvų požiūrį į mūsų tikslą: savanoriauti gali kiekvienas.

Projekto IMProVE 2.0. rezultatas - visapusiškas požiūris, kuriuo siekiama skatinti ir remti asmenų su negalia ir psichikos sveikatos problemų turinčių asmenų savanorišką veiklą ir didinti jų dalyvavimą savanoriškoje veikloje. Buvo sukurtos paramos struktūros, kad asmenys su negalia ar psichikos sveikatos sutrikimais galėtų gauti konsultacijas ir mokymus, būtų surasti savanoriškos įtraukiančių organizacijų atstovai ir, jei reikia, sulauktų įtraukties bičiulių paramos. Informaciniai renginiai, mokymai ir konsultavimo paslaugos, skirtos specialistams ir tėvams, padėjo jiems suvokti

savanoriškos veiklos svarbą savo klientams ir vaikams bei aktyviai skatinti ir remti jų savanorišką veiklą. Per šiuos renginius tėvai ir globėjai patobulins įgūdžius ir taip palengvins kelią į savanorystę. Siekiant pakeisti požiūrį į asmenis su negalia iš paramos gavėjų į paramos teikėjus, buvo įgyvendinta nemažai įvairių veiklų, susijusių su viešaisiais ryšiais.

Remdamiesi projekto IMProVE 2.0. įžvalgomis, pasiekimais ir sukurtomis priemonėmis, pateikiame pagrindines politines rekomendacijas, kaip stiprinti įtraukią savanorystę. Šia politika siekiama pašalinti kliūtis, skatinti prieinamumą ir padėti neįgaliesiems aktyviai dalyvauti savanoriškoje veikloje, kuri yra naudinga ir atskiriems asmenims, ir visuomenei. Šiose rekomendacijose pateikiamos gairės, kaip padaryti savanorišką veiklą prieinamą ir prasmingą neįgaliesiems visoje Europoje. Taikydami šiuos metodus, politikos formuotojai ir organizacijos gali kurti įtraukią kultūrą, kurioje kiekvienas žmogus gali prisidėti prie savo bendruomenės, praturtinti savo gyvenimą ir skatinti teisingesnę visuomenę.

Rekomendacijos

Teikti prieinamą informaciją, rengti mokymus ir suteikti tam tikras pripažinimo formas savanoriams, turintiems negalią ir psichikos sveikatos problemų.

Savanorio teisių ir pareigų pristatymas: išplatinkite supaprastintą vadovą apie savanorių teises ir pareigas lengvai suprantama kalba, kad būtų užtikrintas visiems prieinamas bendravimas.

Savanorių poreikiams pritaikyti mokymo kursai: siūlykite savanoriams su negalia pritaikytus mokymus, padedančius įgyti įgūdžių ir pasitikėjimo savimi, kad jie galėtų sėkmingai atlikti savo pareigas.

Įtraukiantys įdarbinimo procesai: sukurkite savanorių įdarbinimo sistemą per prieinamas platformas, naudodami įtraukią kalbą ir vaizdinę medžiagą, kuri kviečia žmones iš nepakankamai atstovaujamos aplinkos.

Parama savanoriškos veiklos agentūroms: agentūroms turėtų būti parengtas išsamus vadovas ir politikos rekomendacijos, kaip remti neįgalius ir psichikos sveikatos problemų turinčius savanorius, taip sudarant supratimo, paramos ir dalijimosi ištekliais pagrindą.

Savanorių pripažinimo programos: sukurkite apdovanojimų ar pripažinimo programas savanoriams ir organizacijoms, pasižyminčioms inkliuzinės aplinkos puoselėjimu, su konkrečiomis kategorijomis, kuriose būtų išryškinta įvairialypė kilmė ir gebėjimai.

Naujai apibrėžti savanorių, turinčių negalią ar psichikos sveikatos problemų, kaip aktyvių piliečių vaidmenį.

Skatinti įtraukius vaidmenis ir aktyvų pilietiškumą: skatinkite keisti visuomenės požiūrį, pristatydami asmenis su negalia ar turinčius psichikos sveikatos problemomų kaip vertingus savanorius, kurie ne tik gauna, bet ir prisideda. Politinėmis ir reklaminėmis priemonėmis pabrėžkite, kad kiekvienas žmogus, nepriklausomai nuo jo gebėjimų, gali atlikti aktyvų vaidmenį visuomenėje.

Sukurkite paramos struktūras globėjams: sukurkite vadovus ir konsultavimo paslaugas, skirtas globėjams, kad būtų galima įveikti susirūpinimą ir sukurti teigiamą aplinką, skatinančią asmenis su negalia dalyvauti savanoriškoje veikloje.

Stiprinti įtraukios savanoriškos veiklos infrastruktūrą.

Fizinis ir skaitmeninis prieinamumas: užtikrinkite, kad savanorių patalpos ir internetiniai ištekliai atitiktų universalaus dizaino standartus ir būtų pritaikyti asmenims su negalia. Suteikite aiškią, prieinamą informaciją ir infrastruktūrą, kad visiems būtų lengva dalyvauti.

Įsteigti prieinamus paramos centrus: sukurkite savanorių centrus arba išteklių centrus, kuriuose asmenys su negalia galėtų gauti konsultacijas, mokymus ir paramą dalyvaujant savanoriškoje veikloje. Šiuose centruose taip pat turėtų būti teikiamos šios paslaugos.

Konsultavimo paslaugas tėvams ir globėjams: siūlykite informacinius užsiėmimus ir paramos išteklius, šalindami baimes ir klaidingus įsitikinimus ir stiprindami pasitikėjimą savanoryste kaip vertinga, praturtinančia patirtimi.

Įgyvendinti patikimą savanorių paieškos strategiją, kad asmenys su negalia galėtų susipažinti su savanoriškos veiklos galimybėmis, atitinkančiomis jų įgūdžius, pomėgius ir paramos poreikius. Įtraukimo draugai gali padėti per šias stažuotes, didindami komfortą ir integraciją.

Įtraukiujų organizacijų sertifikavimas: įgyvendinkite sertifikavimo arba pripažinimo programą, skirtą organizacijoms, kurios atitinka įtraukios savanoriškos veiklos standartus, skatinančią įtrauktį per viešą pripažinimą ir finansavimo lengvatas.

Išplėsti savanorių ratą pasitelkiant įtraukią informavimo veiklą ir prieinamus išteklius.

Sukurkite prieinamų savanorių darbo vietų rezervą: bendradarbiaukite su vietos organizacijomis, kad sukurtumėte įtraukiančių savanorių vaidmenų duomenų bazę, užtikrinančią įvairias galimybes, tinkamas įvairiems poreikiams ir gebėjimams.

Informacinės sesijos asmenims ir šeimoms: reguliariai organizuokite prieinamus informacinius užsiėmimus, kuriuose asmenys su negalia, globėjai ir tėvai būtų informuojami apie galimus savanorių vaidmenis, paramos struktūras ir abipusę savanoriškos veiklos naudą.

Teikti finansinę ir logistinę paramą dalyvavimui.

Įtraukiojo pobūdžio projektų finansavimas dotacijomis: skirkite lėšų savanorystės projektams, kurie yra skirti įtraukčiais, daugiausia dėmesio skirdami pasiūlymams, skirtiems istoriškai nepakankamai atstovaujamos ar marginalizuotoms bendruomenėms.

Finansinė parama: siūlykite išlaidų kompensavimą, stipendijas, paramą transportui ir išteklius tiems, kurie negali savanoriauti dėl finansinių sunkumų, kad dalyvavimui netrukdytų socialinis ir ekonominis statusas.

Prieinama įranga ir priemonės: sukurkite fondą arba dotacijų programą, kad padėtumėte organizacijoms įsigyti pritaikomųjų technologijų ir prieinamos įrangos neįgaliems savanoriams.

Mokesčių lengvatos įtraukiančiai praktikai: įveskite mokesčių lengvatas organizacijoms, kurios atitinka įtraukios savanoriškos veiklos kriterijus, taip skatindamos plačiau taikyti įtraukią praktiką.

Vykdyti išsamius mokymus savanorių koordinatoriams ir įtraukties bičiuliams.

Koordinatoriams skirta įtraukiosios savanorystės mokymo programa: įtraukti išsamius mokymus savanorių koordinatoriams apie geriausią prieinamumo, teisių ir pareigų praktiką, kaip sukurti ir palaikyti draugišką, įgalinančią ir įtraukią aplinką savanoriams su negalia, kaip jautriai reaguoti į įvairius poreikius ir spręsti šališkumo problemas.

Įtraukties bičiulių mokymo programos: sukurkite struktūruotus mokymus integracijos draugams, kurie gali lydėti neįgalius savanorius, užtikrindami nuoseklią ir patikimą paramą, leidžiančią savanoriams prasmingai prisidėti ir įgyti įgūdžių.

Konsultavimo paslaugos savanorius įtraukiančioms organizacijoms: teikite informacinius užsiėmimus, mokymus ir paramos išteklius, šalindami baimes ir klaidingus įsitikinimus ir stiprindami pasitikėjimą priimant asmenis su negalia ar psichikos sveikatos sutrikimais.

Pašalinti šališkumą paraiškų teikimo procesuose: užtikrinkite, kad paraiškų teikimo ir pokalbių procesai būtų be šališkumo, priimdami standartizuotus klausimus ir skatindami už įdarbinimą atsakingų asmenų mokymą apie įvairovę.

Gairės priimančioms organizacijoms: sukurkite ir išplatinkite gaires, padedančias organizacijoms pritaikyti įdarbinimo ir darbo vietos praktiką, kad jos galėtų priimti savanorius su negalia, pradedant fizinėmis sąlygomis ir baigiant įtraukiais bendravimo metodais.

Įvairovės ir pažeidžiamumo ugdymas: reguliariai siūlykite arba įpareigokite rengti mokymus apie įtrauktį, nesąmoningą šališkumą ir kultūrinį jautrumą tiek savanoriams, tiek darbuotojams.

Įgūdžių ugdymo seminarai: organizuokite nuolatinius įgūdžių lavinimo seminarus, užtikrinančius, kad savanoriai iš įvairių aplinkų jaustųsi įgalinti, nepriklausomai nuo jų ankstesnės patirties lygio. Visuose mokymo moduluose pabrėžkite įtrauktį ir pagarbą.

Bendradarbiaukite su švietimo įstaigomis: skatinkite mokyklas, koledžus ir mokymo programas propaguoti įtraukią savanorystę kaip mokymo programos dalį, sutelkiant dėmesį į įvairovės vertybes ir tarnystę bendruomenei.

Plėsti įtraukiosios savanorystės tinklus bendradarbiaujant su suinteresuotosiomis šalimis.

Bendradarbiaukite su bendruomenės organizacijomis: bendradarbiaukite su bendruomeninėmis savanorių organizacijomis, kad padėtumėte vykdyti informavimo, pasitikėjimo kūrimo ir tikslinio įdarbinimo veiklą.

Organizuokite suinteresuotųjų šalių renginius: padėkite organizuoti tokius renginius, kaip suinteresuotųjų šalių pusryčiai ir vietos savanorių mugės, kad suburtumėte organizacijas, bendruomenės lyderius ir asmenų su negalia šalininkus, skatindami partnerystę, kuri remia įtraukiąją savanorystę.

Organizuokite įtraukiosios savanorystės konferencijas: remkite nacionalines ir tarptautines konferencijas, tokias kaip Prahoje vykusio konferencija, kad būtų skatinamas bendras mokymasis ir nustatomos gairės, kuriomis remiantis įtraukioji savanorystė būtų įmanoma ir naudinga įvairiose šalyse.

Skatinti visuomenės informuotumą ir keisti požiūrį.

Švietimo kampanijos apie įtraukiąją savanorystę: vykdyti visuomenės informavimo kampanijas, kuriose būtų pabrėžiama įtraukiosios savanorystės nauda ir rodomi įvairūs savanorių pavyzdžiai, siekiant paskatinti įvairių bendruomenių atstovus dalyvauti savanoriškoje veikloje.

Išryškinti teigiamus pavyzdžius fotografijų albume ir parodoje: naudokitės tokiomis priemonėmis kaip fotoknyga ir paroda „Savanoriauti gali kiekvienas!“, kad parodytumėte sėkmingus įtraukiosios savanorystės pavyzdžius. Šios vaizdinės priemonės gali paneigti stereotipus ir parodyti, kad neįgalieji yra aktyvūs piliečiai, prisidedantys prie savo bendruomenių veiklos.

Vykdykite informavimo akcijas: pasitelkite reklaminius vaizdo įrašus, socialinę žiniasklaidą ir bendruomenės renginius, kad visoje Europoje būtų normalizuota įtraukiosios savanoriškos veiklos koncepcija, pakeičiant požiūrį į neįgaliuosius iš pasyvių pagalbos gavėjų į aktyvius dalyvius. Įvairovės atstovavimas kampanijose: naudokite reklaminę medžiagą, kurioje pristatoma amžiaus, lyties, etninės kilmės ir gebėjimų įvairovė. Asmenų su negalia ar turinčių psichikos sveikatos problemų, įtraukimas gali padėti paneigti stereotipus ir padėti nepakankamai atstovaujamos grupėms jaustis laukiamomis.

Integruoti įtraukią savanorystę į vietinę ir nacionalinę politiką.

Suderinti su platesne socialine politika: Užtikrinti, kad savanoriška veikla būtų suderinta su nacionaline socialine politika, susijusia su įvairove, negalia ir teisingumu, ir taptų neatskiriama platesnių socialinės gerovės tikslų dalimi.

Skatinti savanorystę kaip darbo jėgos plėtrą: pripažinkite savanorišką veiklą kaip kelią nepakankamai atstovaujama grupių įgūdžių ugdymui ir pasirengimui darbo jėgai, suteikdami sertifikatus ar pažymėjimus, kuriais savanoriškos veiklos patirtis pripažįstama kaip profesinis privalumas.

Bendradarbiavimas su vietos valdžios institucijomis: bendradarbiaukite su vietos valdžios institucijomis, kad įtraukioji savanorystė taptų pagrindine bendruomenės plėtros planų dalimi, didinant pilietinį aktyvumą ir skatinant didesnę įtrauktį paprastų žmonių lygmeniu.

Politikos derinimas ir finansavimas: pasisakykite už tai, kad įtraukioji savanorystė būtų įtraukta į socialinės įtraukties politiką nacionaliniu ir ES lygmenimis. Teikti finansavimo paskatas organizacijoms, kurios demonstruoja veiksmingą įtraukią praktiką, ir rengti vietos lygmens mokymus, kad šios iniciatyvos būtų palaikomos.

Įtraukioms organizacijoms skirtos pripažinimo programos: sukurkite sertifikavimo ar pripažinimo programas organizacijoms, aktyviai skatinančioms įtraukią savanorystę. Tai galėtų apimti prioriteto teikimą šioms organizacijoms skiriant valstybinį finansavimą ar dotacijas, įtraukios savanoriškos veiklos šeiminių tinklo sukūrimą įvairiuose sektoriuose.

Projekto pavadinimas	IMProVE 2:0 – Inclusive Method in Professional Volunteering in Europe	
Vadovaujanti partnerių organizacija	Dobrovolnické centrum, z.s. Czech Republic	
Partneriai	Jaunuolių dienos centras (JDC) Lithuania	
	ASSOCIAZIONE UNIAMOCI ONLUS Italy	
	Gemeinsam leben und lernen in Europa e.V. Germany	

**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**

Šis projektas finansuojamas remiant Europos Komisijai. Šis leidinys atspindi tik autoriaus požiūrį, todėl Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokią jame esančios informacijos naudojimą.

**dobrovolnické
centrum**

**Gemeinsam leben & lernen
in Europa e.V.**

JAUNUOLIŲ DIENOS CENTRAS